

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Факультет економіки та управління
Кафедра міжнародних економічних відносин та фінансів

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бюджетне планування і прогнозування

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів освітнього
ступеня

магістр
молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

року набору

2019

галузі знань

28 Публічне управління та адміністрування
шифр і назва галузі знань

спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування
шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Публічне управління та адміністрування
назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

вибіркова
обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2019 рік

Розробник:

Сидоренко Ольга Олексіївна,
старший викладач кафедри міжнародних
економічних відносин та фінансів
прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

підпис

О. О. Сидоренко
ініціали та прізвище

Керівник (гарант) освітньої
програми

Савченко Ілля Григорович,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та
торговельного підприємництва, кандидат наук
з державного управління, доцент
прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

20.09.2019 р.

підпис

І. Г. Савченко
ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин та фінансів

назва кафедри

протокол від 20.09.2019 р. № 4.

Зав. кафедри

підпис

І. В. Колупаєва
ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 20.09.2019 р. № 3.

Голова методичної комісії

підпис

Р. А. Чемчикаленко
ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Бюджетне планування і прогнозування» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни «Бюджетне планування і прогнозування» є послідовне засвоєння студентами фахових компетентностей щодо формування планових і прогнозних показників надходжень до державного та місцевих бюджетів, нормативно-правового забезпечення процесу планування і прогнозування надходжень до бюджету, проблем та перспектив розвитку бюджетного планування і прогнозування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні та практичні засади бюджетного планування як інструменту впливу на економічний та соціальний розвиток країни.

Міждисциплінарні зв'язки. Вивчення навчальної дисципліни «Бюджетне планування і прогнозування» є основою для подальшого засвоєння навчальних дисциплін, таких як «Стратегічне планування», «Інформаційна політика держави», «Національна безпека держави».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до навчання та застосування набутих знань та навичок на практиці;

ЗК 2. Здатність до аналізу та синтезу на основі фактичних спостережень та фундаментальних знань;

ЗК 3. Здатність адаптуватись до нового середовища у професійній діяльності, креативність;

ЗК 4. Здатність у стислій та доступній формі доносити інформацію, ідеї, висновки у сфері професійної діяльності;

ЗК 6. Здатність використовувати ділову іноземну мову для забезпечення результативної професійної діяльності;

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

ЗК 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахових компетентностей:

ФК 1. Здатність здійснювати аналіз, оцінювати ефективність і розробляти напрями вдосконалення економічної, соціальної, гуманітарної, державної кадрової, конкурентної, регіональної, інформаційної, екологічної політики держави;

ФК 2. Знання інструментарію економічної, соціальної, гуманітарної, державної кадрової, конкурентної, регіональної, інформаційної, екологічної політики держави та здатність розробляти систему заходів щодо їх ефективної реалізації;

ФК 5. Вміння забезпечувати стратегічне планування національного, галузевого, регіонального, місцевого розвитку та розробляти пропозиції щодо його удосконалення в органах державної влади, центральних і місцевих органах виконавчої влади, органах місцевого самоврядування;

ФК 6. Вміння критично оцінювати стан та ефективність системи публічного управління, визначати проблеми та готувати пропозиції щодо її реформування;

ФК 13. Вміння аналізувати явища та процеси в економіці у зв'язку з економічними інститутами, виявляти проблеми інституційного характеру при аналізі конкретних ситуацій і пропонувати їх розв'язання;

ФК 14. Вміння застосовувати методи макроекономічного аналізу у практичній діяльності, аналізувати напрями суспільно-політичного соціально-економічного розвитку країни та окремих її територій, здійснювати статистичне моделювання макроекономічних показників.

програмних результатів навчання:

ПРН 1. Володіння підходами та інструментарієм дослідження макро-, мезо- та мікроекономічних систем;

ПРН 3. Вміння організовувати діяльність органу державної влади та місцевого самоврядування із застосуванням підходів і принципів стратегічного планування, критеріїв оцінювання результативності та ефективності його

діяльності;

ПРН 4. Навички публічно-управлінської діяльності участині зростання національного добробуту, підвищення конкурентоспроможності країни та забезпечення національної безпеки;

ПРН 5. Навички аналізу, прогнозування, планування, організації, бюджетування, управління, координації, звітності, контролю діяльності установи/організації/підприємства;

ПРН 6. Навички здійснення експертизи, моніторингу, оцінювання очікуваних результатів та наслідків реалізації політики органів влади на державному, регіональному та місцевому рівнях;

ПРН 13. Здатність приймати публічно-управлінські рішення щодо модернізації управління, використовуючи європейські підходи та український досвід;

ПРН 14. Вміння визначати ефективність діючих економічних і адміністративних методів керівництва за результатами аналізу діяльності установи/організації/підприємства;

ПРН 15. Вміння визначати та аналізувати показники економічного та соціального розвитку на національному, галузевому, регіональному, місцевому рівнях і відповідних господарських структур.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні основи і принципи бюджетного планування і прогнозування

Сутність, призначення і роль бюджету держави. Місце бюджету держави в системі державних фінансів. Сутність та принципи бюджетного планування і прогнозування. Основні етапи становлення та розвитку вітчизняної системи планування.

Класифікація методів бюджетного планування і прогнозування. Нормативно-правове забезпечення бюджетного планування і прогнозування.

Тема 2. Бюджетне планування і прогнозування як складова бюджетного процесу

Основні макроекономічні показники економічного та соціального розвитку України. Характеристика програмно-цільового методу формування бюджету. Показники результативності бюджетних програм.

Бюджетні запити. Види, методи та організація бюджетного контролю в бюджетному процесі.

Тема 3. Механізм бюджетного планування

Організаційні засади планування бюджету. Державна програма економічного та соціального розвитку України. Методологія, завдання та принципи бюджетного планування.

Попередній етап до складання проекту бюджету України. Порядок складання, розгляду та затвердження Державного бюджету на наступний рік.

Тема 4. Автоматизація бюджетного планування і прогнозування в контексті загальнодержавної програми інформатизації

Організація автоматизації бюджетного планування і прогнозування. Етапи бюджетного планування. Автоматизована система планових розрахунків (АСПР). Етапи бюджетного прогнозування.

Моделювання як етап бюджетного прогнозування. Етапи математичного моделювання. Система «Бюджет України». Традиційні і спеціалізовані програмні засоби.

Тема 5. Планування і прогнозування показників доходної та видаткової частин бюджету

Порядок планування державного та місцевих бюджетів. Планування доходів як складова бюджетного планування. Проблемні питання прогнозування доходів та видатків.

Міжбюджетні відносини. Сутність та види моделей міжбюджетних відносин. Моделі міжбюджетних відносин зарубіжних країн: американська модель, німецька модель, канадська модель.

Тема 6. Бюджетне планування і прогнозування в зарубіжних країнах

Історичні аспекти становлення бюджетного планування і прогнозування в зарубіжних країнах. Особливості бюджетного планування і прогнозування в окремих зарубіжних країнах: США, Японії, Південній Кореї, Франції.

Бюджетне планування і прогнозування в країнах з моделлю перехідної економіки.

Тема 7. Бюджетне планування на підприємстві

Сутність бюджетного планування на підприємстві. Етапи та методи бюджетного планування на підприємстві. Нормативні засади розроблення бюджетів.

Структурування та консолідування бюджетів підприємств. Врахування ризиків при розробці бюджетів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

[illegible]

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2019/2020		2020/2021		2021/2022		2022/2023	
		Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна
Денна повна	Лекційні заняття	14							
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття	14							
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів	152							
	Усього годин	180							
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Теми дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Теоретичні основи і принципи бюджетного планування і прогнозування	Теоретичні основи і принципи бюджетного планування і прогнозування	2			
Тема 2. Бюджетне планування і прогнозування як складова бюджетного процесу	Бюджетне планування і прогнозування як складова бюджетного процесу	2			
Тема 3. Механізм бюджетного планування	Механізм бюджетного планування	2			
Тема 4. Автоматизація бюджетного планування і прогнозування в контексті загальнодержавної програми інформатизації	Автоматизація бюджетного планування і прогнозування в контексті загальнодержавної програми інформатизації	2			
Тема 5. Планування та прогнозування показників доходної та видаткової частин бюджету	Планування та прогнозування показників доходної та видаткової частин бюджету	2			
Тема 6. Бюджетне планування і прогнозування в зарубіжних країнах	Бюджетне планування і прогнозування в зарубіжних країнах	2			
Тема 7. Бюджетне планування на підприємстві	Бюджетне планування на підприємстві	2			
Усього		14			

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту : <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=3153>.

Лекційний матеріал наведено у [1, 2].

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

5.3. Теми практичних занять

Теми дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна		заочна	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Теоретичні основи і принципи бюджетного планування і прогнозування	Теоретичні основи і принципи бюджетного планування і прогнозування	2			
Тема 2. Бюджетне планування і прогнозування як складова бюджетного процесу	Бюджетне планування і прогнозування як складова бюджетного процесу	2			
Тема 3. Механізм бюджетного планування	Механізм бюджетного планування	2			
Тема 4. Автоматизація бюджетного планування і прогнозування в контексті загальнодержавної програми інформатизації	Автоматизація бюджетного планування і прогнозування в контексті загальнодержавної програми інформатизації	2			
Тема 5. Планування та прогнозування показників доходної та видаткової частин бюджету	Планування та прогнозування показників доходної та видаткової частин бюджету	2			
Тема 6. Бюджетне планування і прогнозування в зарубіжних країнах	Бюджетне планування і прогнозування в зарубіжних країнах	2			
Тема 7. Бюджетне планування на підприємстві	Бюджетне планування на підприємстві	2			
Усього		14			

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту : <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=3153>.

Завдання до практичних занять наведено у [1, 2].

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

Питання для самостійного опрацювання за темами:

Тема 1. Теоретичні основи і принципи бюджетного планування і прогнозування

1. Український менеджмент: процес накопичення стратегічних ознак.
2. Загальні риси різних підходів до стратегічного управління.
3. Історичний огляд формування стратегічного управління в Україні.
4. Відмінності стратегічного планування і стратегічного управління.

Тема 2. Бюджетне планування і прогнозування як складова бюджетного процесу

1. Варіанти використання бюджетів у стратегічному управлінні.
2. Роль Державного казначейства України в бюджетному процесі
3. Роль органів Державної аудиторської служби в збереженні та використанні державних фінансових ресурсів.
4. Особливості організаційно-економічного механізму стратегічного управління.

Тема 3. Механізм бюджетного планування

1. Особливості застосування методів прогнозування в умовах функціонування української економіки.
2. Недоліки екстраполяційних методів для прогнозування змін у соціально-економічних системах.
3. Еволюція системних рішень у стратегічному управлінні
4. Застосування методу системи діаграм для формування стратегій розвитку підсистем організації

Тема 4. Автоматизація бюджетного планування і прогнозування в контексті загальнодержавної програми інформатизації

1. Проблеми зіставлення параметрів, що мають різні природу та часові характеристики дії при здійсненні SWOT-аналізу.
2. Застосування методу системи діаграм для формування стратегій розвитку підсистем організації.
3. Особливості застосування методів прогнозування в умовах функціонування української економіки.
4. Недоліки екстраполяційних методів для прогнозування змін у соціально-економічних системах.

Тема 5. Планування і прогнозування показників доходної та видаткової частин бюджету

1. Моделі та методи розробки ресурсних (функціональних) стратегій бюджету.
2. Формування бюджетів за методом «витрати – вигоди»
3. Проблемні питання прогнозування доходів та видатків.
4. Особливості розробки альтернативних планів

Тема 6. Бюджетне планування і прогнозування в зарубіжних країнах

1. Формування бюджету за програмно – цільовим методом у

зарубіжних країнах.

2. Управління державним боргом в зарубіжних країнах.
3. Особливості бюджетного планування і прогнозування в Польщі.
4. Канадська модель міжбюджетних відносин.

Тема 7. Бюджетне планування на підприємстві

1. Характеристика базових конкурентних стратегій: переваги, недоліки, умови застосування.
2. Моделі та методи розробки ресурсних (функціональних) стратегій підприємства.
3. Особливості розробки комплексних стратегій підприємства.
4. Особливості побудови системи стратегічного планування на вітчизняних підприємствах.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 36)								Підсумковий контроль	Сума
	усього	у тому числі за темами								
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7		
2019/2020	60	8	8	9	8	9	9	9	40	100

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: оцінювання роботи на практичних заняттях, поточне тестування, оцінювання відвідування аудиторних занять, виконання аудиторної контрольної роботи.

Умовою допуску до підсумкового контролю є виконання програми дисципліни (відпрацювання всіх практичних занять) і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 36 балів.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамєн.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;

- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ**10.1. Основні джерела інформації**

1. Зварич О. В. Основи прогнозування та планування бюджету : навчально-методичний посібник / О. В. Зварич. – Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2015. – 69 с.

2. Таукешева Т. Д. Фінансове планування діяльності бюджетних установ : навчальний посібник / Т. Д. Таукешева. – Харків : Харківський національний університет міського господарства ім. О. М. Бекетова, 2017. – 405 с.

10.2. Додаткові джерела інформації

3. Куценко Т. Ф. Бюджетно-податкова політика : навчально-методичний посібник / Т. Ф. Куценко. – Київ : Київський національний економічний університет, 2015. – 256 с.

4. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України № 2456-VI від 08.07.2010 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. – Станом на 30.08.2019. – Назва з екрана.